

YLIOPISTOJEN PÄÄOMITTAMINEN VUONNA 2022

1 Taustaa

Valtioneuvosto päätti julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2021—2024 (16.4.2020), että Suomen itsenäisyyden juhlarahaston lahjoitukseen perustuen yliopistoja pääomimitetaan 33 miljoonalla eurolla vuonna 2020 ja 67 miljoonalla eurolla vuonna 2022. Pääomittaminen toteutetaan yliopistojen tutkimuksen vaikuttavuuden ja varainhankinnan perusteella.

Taluspoliittinen ministerivaliokunta käsitteli 12.6.2020 yliopistojen pääomittamista ja valtion vastinrahaan oikeuttavaa varainhankintaa. Taluspoliittisen ministerivaliokunnan kannanoton mukaan valtion yliopistojen pääomittamiseen varaamat määrärahat kohdennetaan yliopistoille tutkimuksen vaikuttavuuden kriteerien perusteella syksyllä 2020 ja valtion vastinrahaan oikeuttavan varainkeruun perusteella syksyllä 2022. Taluspoliittinen ministerivaliokunnan puoltaman periaatteen mukaan valtionvastinrahaan oikeuttavan varainkeruun perusteella tehtävä vastinrahoitus kohdennetaan eri yliopistojen kesken suhteessa yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan kuitenkin siten, että yksittäisen yliopiston valtion vastinrahoituksen määrä ei voi ylittää 11 miljoonaa euroa. Vastinrahoituksen enimmäismäärän rajauksen seurauksena pääomittamiskerroin ei muilla yliopistoilla voi olla yli 2,5.

Yliopistojen pääomittaminen 67 miljoonalla eurolla sisältyy vuoden 2022 talousarvioon. Määrärahamomentin 29.40.89 (valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin) päätösosassa on todettu, että yliopistoja pääomimitetaan 2,5-kertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden kuitenkin enintään 67 miljoonalla eurolla. Mikäli yliopistot eivät saa kerättyä valtion vastinrahaan oikeuttavia lahjoituksia yhteensä 26,8 miljoonaa euroa tai osa pääomasijoituksista jää kohdentamatta vastinrahan yliopistokohtaisen enimmäismäärän rajauksen perusteella, jaetaan jäljelle jäävä pääomittamiserä yliopistoille käyttäen vuoden 2020 yliopistojen laskennallisen rahoitusmallin tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerien tuottamaa jakosuhdetta. Kyse on kiinteästä määrärahasta, josta rahoituspäätökset on tehtävä yliopistoille vuonna 2022.

Yliopistojen valtion vastinrahaan oikeuttava varainkeruu tuotti 70,19 miljoonaa euroa, josta vastinrahaan oikeuttavia lahjoituksia oli 70,08 miljoonaa euroa. Aiemmin päätettyjen pääomittamisen periaatteiden mukaisesti laskien (2,5 kerroin, 11 miljoonaa euroa yliopistokohtainen vastinrahan enimmäismäärä) yliopistojen valtion vastinrahaan oikeuttavien lahjoitusten yhteismäärä ylittäisi vuoden 2022 talousarvioon varatun 67 miljoonan euron vastinrahoituksen enimmäismäärän. Kehysrajoite huomioon ottaen valtion vastinrahoitus kohdennetaan yliopistojen kesken suhteessa yliopistojen keräämään, valtioneuvoston vastinrahakelpoisiksi hyväksymiin, yksityisiin rahalahjoituksiin. Yksittäisen yliopiston valtion vastinrahoituksen määrä ei ylitä 11 miljoonaa euroa. Vastinrahoituksen kertoimeksi muodostuu kaikilla yliopistoilla 0,96.

Yliopistojen pääomittamisella on yliopistojen taloutta ja itsenäisiä toimintamahdollisuuksia vahvistava vaikutus pitkällä aikavälillä. Valtion pääomittamisesta saatavien tuottojen käyttö tukee osaltaan yliopistojen strategista johtamista.

Valtion yliopistoille osoittamat pääomittamiserot kirjataan julkisoikeudellisten yliopistojen peruspääomaan ja säätiöyliopistojen pysyvästi säilytettävään säätiöpääomaan. Yliopistot voivat käyttää toimintaansa ainoastaan näiden pääomien tuottoja.

Tässä varainhankintakampanjassa valtion vastinrahaan oikeuttavien yksityisten rahoittajatahojen pääomasijoituksista ja valtion vastinrahasta voidaan arvioida saatavan keskimääräisellä viiden prosentin tuotolla vuosittain lähes seitsemän miljoonaa euroa yliopistojen perustehtävien vahvistamiseen.

2 Esitys valtioneuvoston päätökseksi

Valtioneuvostolle ehdotetaan, että se vahvistaa sen yliopistojen 15.6.2020—30.6.2022 välisenä aikana keräämän yksityisen rahalahjoituksen määrän, joka täyttää valtion vastinrahoitukselle asetetut ehdot ja oikeuttaa valtion vastinrahaan (taulukko alla ja liite 2).

Lisäksi ehdotetaan, että valtioneuvosto päättää julkisoikeudellisten yliopistojen peruspääomaan ja säätiöyliopistojen pysyvästi säilytettävään säätiöpääomaan kohdennettavan yliopistokohtaisen valtion vastinrahoituksen määrän seuraavasti:

	Yliopiston hankkimat rahalahjoitukset, euroa	Valtion vastinrahaan oikeuttavat rahalahjoitukset, euroa	Valtion vastinrahoitus/ yliopistojen pääomittaminen, euroa
Helsingin yliopisto	11 481 273,13	11 481 273,13	10 977 000,00
Aalto-yliopisto (Aalto-korkeakoulusäätiö sr)	7 389 239,00	7 389 239,00	7 065 000,00
Åbo Akademi	6 423 133,00	6 423 133,00	6 141 000,00
Svenska handelshögskolan	6 561 776,57	6 561 776,57	6 273 000,00
Oulun yliopisto	5 219 799,20	5 219 799,20	4 990 000,00
Turun yliopisto	5 292 031,00	5 292 031,00	5 059 000,00
Itä-Suomen yliopisto	3 777 918,00	3 777 918,00	3 612 000,00
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	4 674 576,00	4 674 576,00	4 469 000,00
Taideyliopisto	3 533 089,00	3 533 089,00	3 378 000,00
Tampereen yliopisto (Tampereen korkeakoulusäätiö sr)	4 608 087,00	4 508 087,00	4 310 000,00
Vaasan yliopisto	2 474 350,52	2 474 350,52	2 366 000,00
Jyväskylän yliopisto	7 217 579,14	7 216 579,14	6 899 000,00
Lapin yliopisto	1 540 539,55	1 528 039,55	1 461 000,00
Yhteensä	70 193 391,11	70 079 891,11	67 000 000,00

Lisäksi ehdotetaan, että valtioneuvosto valtuuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön tekemään yliopistokohtaiset valtion vastinrahoituspäätökset tämän valtioneuvoston päätöksen mukaisesti.

3 Perustelut

Valtion vastinrahoituksen rajauksista

Valtion vastinrahoituksella pyritään tukemaan yliopistojen varainhankintaa ja tavoittamaan sellaisia yksityisiä tahoja, joita ei ole perustettu yliopistotoiminnan tukemiseksi tai joissa jo aikaisemmin sääntömuotoisesti tai muutoin vakiintuneesti on toimintaan olennaisesti kuulunut yliopistoissa harjoitetun toiminnan tukeminen. Yliopistojen toimintaa jo nykyisin tukevien tahojen toiminta on arvokasta ja näiden toimijoiden rinnalle toivotaan voitavan hankkia lisää toimijoita.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta käsitteli 12.6.2020 yliopistojen pääomittamista vuosina 2020 ja 2022. Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi seuraavia periaatteita:

Valtion yliopistoille osoittamat pääomittamiserät kirjataan julkisoikeudellisten yliopistojen peruspääomaan ja säätiöyliopistojen pysyvästi säilytettävää säätiöpääomaan. Yksityishenkilöiltä ja yhteisölahjoittajilta kerätyt varat (yksityinen pääoma) kirjataan osaksi yliopistojen muuta pääomaa tai rahastoidaan yliopiston päätösvalan alaisiin ja sen taseeseen kuuluviin rahastoihin.

Yliopistoja pääomitetaan tutkimuksen vaikuttavuuden kriteerien perusteella 33 miljoonalla eurolla. Valtion pääomittukset yliopistoihin tehdään käyttäen yliopistojen vuoden 2020 laskennallisen rahoitusmallin tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerien tuottamaa jakosuhdetta.

Yliopistoja pääomitetaan 2,5-kertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden kuitenkin enintään 67 miljoonalla eurolla. Valtion vastinrahoitus kohdennetaan eri yliopistojen kesken suhteessa yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan kuitenkin siten, että yksittäisen yliopiston valtion vastinrahoituksen määrä ei voi ylittää 11 miljoonaa euroa. Vastinrahoituksen enimmäismäärän rajauksen seurauksena pääomittamiskerroin ei muilla yliopistoilla voi olla yli 2,5. Mikäli yliopistot eivät saa kerättyä valtion vastinrahaan oikeuttavia lahjoituksia yhteensä 26,8 miljoonaa euroa tai osa jää kohdentamatta vastinrahoituksen enimmäismäärän rajauksen perusteella, jaetaan jäljelle jäävä pääomittamiserä yliopistojen kesken em. tutkimuksen vaikuttavuuden mukaisin kriteerein.

Valtion vastinrahakäsittelyssä huomioon otettava yksityisen pääoman kerääminen tapahtuu 15.6.2020—30.6.2022 välisenä aikana. Valtion vastinrahaan oikeuttavan lahjoituksen tulee olla annettu yliopiston toimintaan yleisesti ilman lahjan käyttötarkoitusta rajoittavia ehtoja. Vähintään 10 000 euron yksittäinen lahjoitus voidaan kuitenkin lahjakirjan määräyksellä kohdentaa yliopiston koulutuslalle (valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista 794/2004, muut 1039/2013). Lahjoittaja ei voi lahjoituksellaan sitoa yliopiston muiden varojen käyttöä. Valtion vastinrahaan oikeuttavaksi hyväksytään ainoastaan vastikkeettomat rahalahjoitukset. Osake-, kiinteistö- tai muut esinelahjat tai aineettomat oikeudet eivät oikeuta valtion vastinrahaan. Testamenttilahjoitus ei oikeuta valtion vastinrahaan.

Valtion vastinrahoitukseen ei oikeuta:

- Yliopistokonserniin kuuluvien yhtiöiden, yliopiston omien rahastojen tai yliopistoja lähellä olevien säätiöiden, kuten tukisäätiöiden, lahjoitukset. Yliopistoa lähellä oleva säätiö on sellainen, jonka sääntöjen mukaan säätiön yhtenä merkittävänä tehtävänä on tukea yksittäisen yliopiston toimintaa.
- Valtion omistamien erityistehtäviä hoitavien yhtiöiden lahjoitukset. Tästä poiketen valtion vastinrahaan oikeuttavina lahjoittajatahoina käsitellään valtion omistamia kaupallisesti toimivia yhtiöitä.
- Yksinomaan yksittäisen yliopiston toimintaa perinteisesti tukeneiden yhteisöjen ja säätiöiden lahjoitukset.
- Kuntien lahjoitukset ja kuntien suoraan tai välillisesti omistamien yhtiöiden tai liikelaitosten kautta tulevat lahjoitukset.
- Pääosin julkisin varoin rahoitettujen (esim. ammattikorkeakoulut) tai verotusoikeuden omaavien julkisoikeudellisten yhteisöjen (esim. seurakunnat) lahjoitukset. Tästä poiketen valtion vastinrahaan oikeuttavina lahjoittajatahoina käsitellään ylioppilaskuntia ja osakuntia sekä niiden omistamia yhtiöitä sekä kauppakamareita, jotka eivät ole julkisesti rahoitettuja yhteisöjä.

Vastinrahakelpoisia ovat lahjoitukset, jotka on maksettu viimeistään 30.6.2022 yliopiston tilille tai jotka ovat pankkien välisistä maksuliikenneajoista tai luottokunnan verkkomaksun käsittelyajoista johtuen kirjautuneet yliopiston tilille enintään kuusi työpäivää määräajan jälkeen.

Kaikissa vähintään 10 000 euron lahjoituksissa tulee käyttää opetus- ja kulttuuriministeriön laatimaa lahjakirjamallia. Yliopistokohtaisten lahjakirjojen tulee sisältää vähintään lahjakirjamallin mukainen sisältö, eikä niihin saa sisältyä tästä poikkeavia lahjoituksen kohdentamisehtoja. Lahjoitukset tulee olla todennettavissa yliopistojen kirjanpidosta ja ne tarkastetaan soveltuvin osin kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja sekä olennaisuuden periaatetta noudattaen. Tilintarkastajien kanssa erikseen sovittavista toimenpiteistä ja lahjoitusten kirjanpidollisesta käsittelystä annetaan yliopistoille opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistus.

Alle 1 000 euron yhteisölahjoittajien ja yksityisten tahojen lahjoitukset yliopistot voivat ilmoittaa vastinrahahakemuksessaan lahjoittajasektoreittain yhtenä kokonaisuutena todeten näiden lahjoitusten yhteenlaskettu euromäärä ja lahjoittajien lukumäärä.

Valtioneuvosto ratkaisee valtion vastinrahoituksesta päättäessään erikseen kunkin yksityisen pääomasijoituksen hyväksyttävyyden valtion vastinrahoitukseen oikeuttavaksi talouspoliittisen ministerivaliokunnan edellä puoltamien periaatteiden mukaisesti.

Yliopistojen tulee järjestää lahjakirjojen ja muun varainhankinnan tuottamien aineistojen (ml. valtion vastinrahoitus) arkistointi asianmukaisesti ja raportoida avoimesti ja läpinäkyvästi erityisesti koulutusaloille kohdennettujen lahjoitusten käytöstä sekä peruspääoman sijoitusstrategiasta.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjauksen perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö tarkensi kirjeellään 12.6.2020 vastinrahakelpoista varainhankintaa seuraavasti:

Varainhankintaan perustuvien varojen käsittely kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä:

- Valtion vastinrahoitus kirjataan peruspääomaan.
- Yksityinen pääoma (=lahjoitus) voidaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanoton mukaan kirjata joko muuhun omaan pääomaan tai rahastoida.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää yhtenäisen menettelyn ja yliopistojen tilinpäätöstietojen vertailukelpoisuuden varmistamiseksi sitä, että edellä mainituista lahjoituksista muodostetaan taseen omaan pääomaan käyttötarkoitukseltaan sidottu rahasto tai rahastoja. Näin ollen lahjoitukset katsotaan käyttötarkoitukseltaan sidotuksi, koska niitä voidaan käyttää vain joko yliopistolain 2 §:n mukaisen toiminnan tukemiseen tai koulutusalan tukemiseen. Kirjanpidon näkökulmasta rahaston tilitapahtumat eivät siten ole tulosvaikutteisia, vaan tuloslaskelmassa esitetään tuottoina varainhankinnan tuotot/rahastosta kirjattavat kulut sekä oikaisuna ennen tilikauden yli-/alijäämää vastaavan suuruinen siirto sidottuun rahastoon (tuotto -, kulut +). Näin tulosvaikutus tilikauden yli-/alijäämään on 0.

Yliopistojen on edellytetty käyttävän kaikissa vähintään 10 000 euron lahjoituksissa opetus- ja kulttuuriministeriön laatimaa lahjakirjamallia. Yliopistojen on huolehdittava, että niiden hallussa on kunkin tilikauden lopussa lahjakirjat kaikista tilikauden aikana saaduista vähintään 10 000 euron lahjoituksista. Edellä mainitut lahjoitusten kirjanpitoa (käsittely sidottuna rahastona) ja tilinpäätöstä koskevat menettelyt on otettu huomioon korkeakoulujen taloushallinnon koodistossa.

Yliopistojen tulee järjestää kirjanpitonsa niin, että kirjanpidon raportista saadaan esimerkiksi kustannuspaikkaseurannalla tai projektikoodeilla varainhankinnan kokonaistulos ja siitä edelleen johdettuna vastinrahahakemuksessa edellytettävät tiedot.

Yliopiston tulee sisällyttää kirjanpitoonsa ja sitä tarkentavaan aineistoon vähintään seuraavat tiedot lahjoituksista: a) Lahjoittaja, b) Lahjoittajan henkilötunnus tai y-tunnus ja lahjoittajan suostumus henkilötunnuksen käsittelyyn varainhankinnan ja valtion vastinrahoituksen eri vaiheissa (silloin kun on tiedossa, kuitenkin kaikista yli 1 000 euron lahjoituksista) c) Lahjoittajasektori d) Lahjoituksen euromäärä e) Lahjoituksen kirjautumispäivä yliopiston tilille f) Vähintään 10 000 euron lahjoituksen kohdentuminen koulutusosalalle tai yleisesti yliopiston toimintaan g) Tosite (lahjakirja)

Yliopiston tulee kerätä valtion vastinrahaan liittyvät lahjoitukset pankkitilille, jonka saldo on em. keräyksen alkaessa nolla euroa. Nollasaldotili, jolle varainhankintakampanjan lahjoitukset maksetaan, selkeyttää valtion vastinrahaan liittyvien lahjoitusten yksilöintiä ja erillään pitoa muusta yliopiston varainhankinnasta.

Edellä kuvattujen periaatteiden arvioimiseksi yliopistoja pyydettiin toimittamaan opetus- ja kulttuuriministeriöön viimeistään 19.8.2022 mennessä yliopiston rehtorin allekirjoittama hakemus valtion vastinrahoituksesta.

Hakemukseen sisältyi kirjanpitoon perustuva Excel-muotoinen kooste lahjoituksista, jotka yliopiston näkemyksen mukaan täyttävät talouspoliittisen ministerivaliokunnan valtion vastinrahalle asettamat ehdot ja jotka yliopisto haluaa huomioon otettavaksi valtion vastinrahoituksesta päätettäessä. Alle 1 000 euron yhteisölahjoittajien ja yksityisten tahojen lahjoitukset yliopistot voivat ilmoittaa vastinrahahakemuksessaan lahjoittajasektoreittain yhtenä kokonaisuutena todeten näiden lahjoitusten yhteenlasketun euromäärän ja lahjoittajien lukumäärän. Lisäksi yliopistot toimittivat opetus- ja kulttuuriministeriön laatiman lahjakirjamallin mukaiset lahjakirjakopiot kaikista vähintään 10 000 euron lahjoituksista sekä yliopiston tilintarkastajan allekirjoittaman raportin erikseen sovitusta toimenpiteistä välillä 15.6.2020—30.6.2022 kerättyihin lahjoituksiin liittyen. Yliopistoille toimitettiin tilintarkastajia varten tarkastusohje, jotta yliopistojen varainkeruu tarkastetaan kaikissa yliopistoissa yhtäläisin menettelyin.

Varainhankinnan toteutuminen ja valtion vastinrahalle asetettujen ehtojen arviointi

Yliopistojen toimittamien tietojen perusteella niiden hankkimien yksityisten rahalahjoitusten määrä on 15.6.2020—30.6.2022 välisenä aikana yhteensä 70,19 miljoonaa euroa. Yksittäisten yliopistojen lahjoittajat yhteen laskien lahjoittajia on yli 1 500. Yliopistot ovat saaneet 40 vähintään 500 000 euron lahjoitusta (noin 47 % lahjoitusten euromäärästä). Vähintään 100 000 euroa lahjoittaneita on 198 (noin 84 % lahjoitusten euromäärästä).

Lahjoituksista saatiin kotitalouksia palvelevilta voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä (sis. kotimaiset säätiöt) 64,5 %, yrityksiltä 12,6 %, kotitalouksilta 15,1 %, rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta 4,3 % ja ulkomailta 3,5 %.

Lahjoitushalukkuuteen vaikutti ilmeisesti mahdollisuus kohdentaa vähintään 10 000 euron lahjoitukset koulutuslalle. Lahjoituksista kohdennettiin jollekin koulutuslalle tai yhden koulutusalan yliopistolle noin 90 % lahjoitusten euromäärästä. Lahjoituksista merkittävä osa kohdentui tekniikan, kauppatieteen, lääketieteiden ja farmasian, luonnontieteiden, kasvatustieteen ja humanistiselle koulutuslalle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on läpikäynyt varainhankintatiedot erikseen kunkin yksityisen pääomasijoituksen osalta valtion vastinrahalle asetettujen ehtojen täyttymisen arvioimiseksi. Tässä on otettu huomioon tilintarkastajien raporteissa esitetyt tarkastushavainnot.

Kaikilla yliopistoilla on ollut Poliisihallituksen myöntämä rahankeräyslupa. Pääasiallinen sisältö rahankeräysluvissa on, että kerätyt varat ja niiden rahastoimisesta ja pääomittamisesta saadut tuotot käytetään yliopistolain 2 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä huolehtimiseen. Helsingin yliopistolle myönnetty lupa on sisältänyt myös Helsingin yliopiston rahastot, mutta tässä kampanjassa yliopisto on toteuttanut keräyksen itse.

Vastinrahalle asetettujen ehtojen toteutumista arvioitaessa on tarkasteltu erityisesti, että lahjoitus on luovutettu yliopiston toimintaan yleisesti ilman lahjan käyttötarkoitusta rajoittavia ehtoja. Vähintään 10 000 euron yksittäinen lahjoitus on voitu kuitenkin lahjakirjan määräyksellä kohdentaa yliopiston koulutuslalle. Lahjoittaja ei lahjoituksellaan sido yliopiston muiden varojen käyttöä. Liitteenä kaksi olevasta varainhan-

kintakoosteesta ilmenevät kaikki yliopistojen ilmoittamat lahjoitukset. Mikäli läpikäynnissä on ilmennyt lahjoituksia, jotka eivät täytä valtion vastinrahalle asetettuja ehtoja, on nämä perusteltu erikseen.

Arvioinnin perusteella yliopistojen käyttämät lahjakirjat vastaavat olennaisilta osin opetus- ja kulttuuriministeriön antamaa lahjakirjamallia. Kirjanpito on toteutettu luotettavasti ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Lahjoitusten kirjausten aukottomuus on todennettavissa kirjanpidon avulla. Lahjoitukset on luovutettu yliopistolle yleisesti yliopistolain 2 §:n mukaiseen toimintaan ja osittain (vähintään 10.000 euron lahjoitukset) kohdennettu yliopiston koulutusaloille. Lahjoitukset on maksettu vastinrahakelpoisuuteen oikeuttavana aikana, ja lahjoittajat ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vastinrahaan oikeuttavia lahjoittajatahoja.

Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston (LUT) lahjakirjasta on puuttunut tekstikohta, jonka mukaan lahjoittaja ei voi asettaa muita kuin lahjakirjassa mainittuja lahjan tarkoitusta koskevia ehtoja, lahjoituksen mahdollisesta valtion vastinrahakytkenästä ja lahjoittajan tietojen käsittelystä tässä yhteydessä ja lahjoituksen kirjanpidollisesta käsittelystä. Yliopistolla on internet –sivulla ollut täydentäviä tietoja varainhankintaan liittyen. Vastinrahataarkastelussa on katsottu, ettei LUT:n lahjakirjoissa ole sellaisia lahjoitusten käyttöä koskevia ehtoja, jotka edellyttäisivät lahjoitusten rajaamisen vastinrahoituksen ulkopuolelle.

Tampereen yliopiston ja Aalto-yliopiston kohdalla korkeakoulusäätiön perustajajäsenten lahjoitukset on katsottu vastinrahaan oikeuttavana vastaavalla tavalla kuin näiden tahojen lahjoitukset myös muille yliopistoille.

Yliopistojen keräämistä, opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitettuun hakemukseen sisältyvistä, yksityisistä rahalahjoituksista vastinrahaan ei oikeuttanut neljä lahjoitusta. Vastinrahaan oikeuttamattomien lahjoitusten yhteismäärä oli 113 500,00 euroa (0,2 % lahjoitusten yhteismäärästä). Jyväskylän yliopistolta hylättiin yksi kuntalahjoitus, Tampereen yliopistolta yksi yliopistoa lähellä olevan säätiön lahjoitus ja Lapin yliopistolta yksi kuntaomisteisen yhtiön lahjoitus ja yksi kuntayhtymän lahjoitus.

Aiemmin päätettyjen pääomittamisen periaatteiden mukaisesti laskien (2,5 kerroin, 11 miljoonaa euroa yliopistokohtainen vastinrahan enimmäismäärä) yliopistojen valtion vastinrahaan oikeuttavien lahjoitusten yhteismäärä ylittäisi vuoden 2022 talousarvioon varatun 67 miljoonan euron vastinrahoituksen enimmäismäärän. Kehysrajoite huomioon ottaen valtion vastinrahoitus kohdennetaan yliopistojen kesken suhteessa yliopistojen keräämään, valtioneuvoston vastinrahakelpoisiksi hyväksymiin, yksityisiin rahalahjoituksiin. Yksittäisen yliopiston valtion vastinrahoituksen määrä ei ylitä 11 miljoonaa euroa. Vastinrahoituksen kertoimeksi muodostuu kaikilla yliopistoilla 0,96.

Tehtyjen rajausten jälkeen yliopiston keräämistä, opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitettuun hakemukseen sisältyvistä, yksityistä rahalahjoituksista vastinrahaan oikeuttavien rahalahjoitusten määrä on 70,08 miljoonaa euroa ja sitä vastaavaksi valtion vastinrahoituksen määräksi muodostuu 67 miljoonaa euroa. Valtion vastinrahoitus jakautuu yliopistokohtaisesti seuraavasti:

Valtion vastinrahoitus 15.6.2020-30.6.2022 välisenä aikana kerättyjen yksityisten rahalahjoitusten perusteella

	Yliopiston hankkimat rahalahjoitukset ¹⁾ , euroa	Valtion vastinrahaan oikeuttavat rahalahjoitukset, euroa	Valtion vastinrahoitus/yliopistojen pääomittaminen, euroa
Helsingin yliopisto	11 481 273,13	11 481 273,13	10 977 000,00
Aalto-yliopisto (Aalto-korkeakoulusäätiö sr)	7 389 239,00	7 389 239,00	7 065 000,00
Åbo Akademi	6 423 133,00	6 423 133,00	6 141 000,00
Svenska handelshögskolan	6 561 776,57	6 561 776,57	6 273 000,00
Oulun yliopisto	5 219 799,20	5 219 799,20	4 990 000,00
Turun yliopisto	5 292 031,00	5 292 031,00	5 059 000,00
Itä-Suomen yliopisto	3 777 918,00	3 777 918,00	3 612 000,00
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	4 674 576,00	4 674 576,00	4 469 000,00
Taideyliopisto	3 533 089,00	3 533 089,00	3 378 000,00
Tampereen yliopisto (Tampereen korkeakoulusäätiö sr)	4 608 087,00	4 508 087,00	4 310 000,00
Vaasan yliopisto	2 474 350,52	2 474 350,52	2 366 000,00
Jyväskylän yliopisto	7 217 579,14	7 216 579,14	6 899 000,00
Lapin yliopisto	1 540 539,55	1 528 039,55	1 461 000,00
Yhteensä	70 193 391,11	70 079 891,11	67 000 000,00

1) Rahalahjoitusten yhteismäärä, jolle yliopisto hakee valtion vastinrahoitusta

4 Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Yliopistojen toiminnan pitkäjänteisen kehittämisen kannalta keskeistä on yliopistojen toimintaan osoitettavan valtion rahoituksen taso (1,875 miljardia euroa vuonna 2022). Yliopistojen tilinpäätösten perusteella varainkeruun ja sijoitustoiminnan nettotuotot olivat vuosina 2020—2021 keskimäärin 371 miljoonaa euroa vuodessa. Tästä osa on edellisen varainkeruun ja tähän liittyneen valtion vastinrahoituksen tuottoa.

Valtion vastinrahoitus tukee yliopistojen varainhankintaa ja sen kehittämistä. Vastinrahoitus on kannustanut yliopistoja kehittämään varainhankintaansa, josta on muodostunut ammattimaisesti toteutettu osa yliopistojen jatkuvaa toimintaa. Jatkuvalle varainkeruutoiminnalle on merkittävä yliopistojen taloutta ja itsenäisiä toimintamahdollisuuksia vahvistava vaikutus pitkällä aikavälillä. Varainkeruutoimintaan liittyvä suhdetyö vahvistaa yliopistojen yhteiskuntasuhteita ja toiminnan vaikuttavuutta. Lahjoitusvarojen ja niiden tuottojen sekä valtion vastinrahoituksen tuottojen käyttö tukee osaltaan yliopistojen strategista johtamista.

15.6.2020—30.6.2022 välisenä aikana kerättyjen - valtion vastinrahaan oikeuttavien 70,08 miljoonan euron - yksityisten rahalahjoitusten perusteella yliopistojen peruspääomaan siirtyy valtion pääomasijoituksina yhteensä 67 miljoonaa euroa.

Yliopistot joutuvat lahjoitusta tai sen tuottoa käyttäessään ottamaan huomioon lahjoitusten koulutuslalle kohdentamisen. Lahjoituksista kohdennettiin jollekin koulutuslalle tai yhden koulutusalan yliopistolle noin 90 % lahjoitusten euromäärästä.

Valtion vastinrahoitus kirjataan julkisoikeudellisten yliopistojen peruspääomaan ja säätiöyliopistojen pysyvästi säilytettävään säätiöpääomaan. Yliopistot voivat käyttää toimintaansa ainoastaan näiden pääomien tuottoja. Yksityiset rahalahjoitukset kirjataan osaksi yliopistojen muuta pääomaa tai rahastoidaan yliopiston päätösvallan alaisiin ja sen taseeseen kuuluviin rahastoihin. Itse keräämiensä lahjoitusten käytöstä päättää yliopisto. Yliopisto voi rahastoida lahjoituksen tuotonkäyttöehdolla tai käyttää lahjoituksen toimintaansa. Pääosa lahjoituksista rahastoidaan.

Tässä varainhankintakampanjassa valtion vastinrahaan oikeuttavien yksityisten rahoittajatahojen pääomasijoituksista ja valtion vastinrahasta voidaan arvioida saatavan viiden prosentin keskimääräisellä tuotolla vuosittain lähes seitsemän miljoonaa euroa yliopistojen perustehtävien vahvistamiseen.